

ВІЙСЬКОВА ПІДГОТОВКА у Сумському державному університеті (за підсумками роботи у 2018 році)

Кафедра військової підготовки (КВП) у 2018 році здійснювала свою діяльність за п'ятьма основними напрямками:

1. Кадрове забезпечення.
2. Навчальна робота.
3. Методична робота.
4. Наукова робота.
5. Військово-патріотичне виховання, виховна та профорієнтаційна роботи.

1. Кадрове забезпечення

КВП СумДУ укомплектована науково-педагогічними працівниками і допоміжним персоналом. На кафедрі працює досвідчений склад науково-педагогічних працівників, який налічує біля 80% кандидатів військових і технічних наук з яких 2 викладача з вченим званням професора, 13 доцентів і старших наукових співробітників, 1 заслужений працівник освіти України, які володіють практичним військовим досвідом застосування ракетних військ і артилерії в бою. 5 працівників кафедри мають досвід участі у бойових діях та миротворчих операціях.

Навчальне навантаження науково-педагогічних працівників відповідає вимогам Закону України “Про вищу освіту”, спільних наказів Міністерства оборони України та Міністерства освіти і науки України від 08.05.02р. №155/291 (зі змінами) “Про затвердження Інструкції з планування та обліку діяльності науково-педагогічних (педагогічних) працівників вищих військових навчальних закладів (військових навчальних підрозділів вищих навчальних закладів, навчальних центрів Збройних Сил України)” та від 23.02.2018 №82 “Про затвердження Типових нормативів для розроблення штатів (штатних розписів) вищих військових навчальних закладів, військових навчальних підрозділів закладів вищої освіти та військових ліцеїв”.

У 2018 році всі науково-педагогічні працівники згідно плану підвищення кваліфікації пройшли курси підвищення кваліфікації викладачів в Сумському державному університеті.

2. Навчальна робота.

2.1. Навчальний процес на кафедрі організовувався та проводився на підставі постанови Кабінету Міністрів України від 01 лютого 2012 року №48 “Порядок проведення військової підготовки студентів вищих навчальних закладів за програмою підготовки офіцерів запасу” зі змінами від 24 жовтня 2018 №862, “Інструкції про організацію освітньої діяльності у вищих військових навчальних закладах Збройних Сил України та військових навчальних підрозділах вищих навчальних закладів України”, затвердженої спільним наказом Міністра оборони України та Міністра освіти і науки України від 13.04.2005 року №221/217, "Про затвердження Інструкції про організацію військової підготовки громадян України за програмою підготовки офіцерів запасу", затвердженою спільним наказом Міністерства оборони України та Міністерства освіти і науки України від 14.12.2015 № 719/1289, “Положення про військові навчальні підрозділи закладів вищої освіти” затвердженого сумісним наказом Міністра оборони України і Міністра освіти і науки України від 15 серпня 2018 року № 910/412.

Навчальний процес був спрямований на реалізацію змісту вищої освіти на підставі державного стандарту вищої освіти та освітньо-кваліфікаційних вимог Міністерства оборони України до військових фахівців ракетних військ і артилерії.

2.2. Кафедра здійснює підготовку фахівців за п'ятьма ліцензованими військово-обліковими спеціальностями:

- Бойове застосування військових частин і підрозділів, озброєних комплексами тактичних ракет;
- Бойове застосування з'єднань, військових частин і підрозділів наземної

артилерії;

- Бойове застосування з'єднань, військових частин і підрозділів самохідної артилерії;

артилерії;

- Бойове застосування військових частин і підрозділів протитанкових керованих ракетних комплексів;

- Бойове застосування військових частин і підрозділів артилерійської розвідки.

2.3. План навчального навантаження НПП кафедри виконаний в повному обсязі.

2.4. Контроль проведення навчальних занять здійснювався та відображувався в журналі контролю навчальних занять, результати контролю доводились до викладачів на засіданнях кафедри.

2.5. Навчальні заняття проводились у суворій відповідності до розкладу занять.

2.6. Виконання державного замовлення на підготовку офіцерів запасу.

2.6.1. У 2018 році на кафедрі навчаються студенти з 22 закладу вищої освіти міст України:

№ з/п	ЗВО
1.	Сумський державний університет
2.	Конотопський інститут СумДУ
3.	Шосткінський інститут СумДУ
4.	Сумський національний аграрний університет
5.	Сумський державний педагогічний університет ім. А.С.Макаренка
6.	Сумська філія Харківського університету внутрішніх справ
7.	Чернігівський національний технологічний університет
8.	Національний університет «Чернігівський колегіум» ім.Т.Г.Шевченка
9.	Чернігівський інститут інформації бізнесу і права ім. ак. Бугая
10.	Черкаський державний технологічний університет
11.	Черкаський факультет національного університету «Одеська юридична академія»
12.	Ніжинський державний університет ім. М.Гоголя
13.	Уманський державний педагогічний університет ім. П.Тичини
14.	Херсонський державний університет
15.	Херсонський факультет Одеського державного університету внутрішніх справ
16.	Херсонська міжрегіональна академія управління персоналом
17.	Донбаський державний технічний університет (м. Лисичанськ)
18.	Донецька державна машинобудівна академія (м. Краматорськ)
19.	Донецький національний технічний університет (м. Покровськ)
20.	Луганський національний університет (м. Старобільськ)
21.	Донбаський державний університет управління (м. Маріуполь)
22.	Маріупольський державний університет (м. Маріуполь)
	Громадяни, які мають вищу освіту

2.6.2. У поточному навчальному році станом на 10.01.2018 року на навчання до КВП СумДУ зараховано **354** студенти з них **342** за кошти фізичних осіб, **12** за кошти державного бюджету.

Порівняльний аналіз вступної кампанії КВП СумДУ по ЗВО з 2007 по 2018 роки

Рік	Ліцензійний обсяг	Зараховано
2007	140	130
2008	275	275
2009	300	300
2010	300	300
2011	300	300
2012	495	495
2013	495	495
2014	495	495
2015	495	495
2016	495	495
2017	550 (з них 25 ДБ)	452 (з них 25 ДБ)
2018	550 (з них 25 ДБ)	354 (з них 12 ДБ)

Порівняльний аналіз вступної кампанії КВП СумДУ по ЗВО з 2014 по 2018 роки

№ з/п	ЗВО	2014	2015	2016	2017	2018
					За кошти	
					ФО	ДБ
1.	Сум ДУ (УАБС)	130(20)	138	117	113/7	110/3
2.	КІ СумДУ	11	17	12	4	1
3.	ШІ СумДУ	12	5	9	5	10
4.	СНАУ	23	37	11	28/2	15
5.	СДПУ	18	16	7	18/2	18
6.	СФ ХНУВС	16	26	23	11/2	24/2
7.	ЧНТУ (м. Чернігів)	51	95	95	76/8	40/4
8.	ЧПБіП (м. Чернігів)	5	9	3	4	-
9.	НУЧК (м. Чернігів)	30	37	41	22	18/2
10.	НДУ (м. Ніжин)	22	18	13	8	10
11.	ЧркДТУ (м. Черкаси)	16	38	17	21	7
12.	ЧркФНУОЮА (м. Черкаси)	-	-	34	9	19
13.	УДПУ (м. Умань)	61	29	31	20/1	10
14.	ХДУ (м. Херсон)	36	30	29	36/1	17/1
15.	ХФДУВС (м. Херсон)		-	25	26	16
16.	ХМАУП (м. Херсон)		-	2	-	-
17.	ХДМА (м. Херсон)		-	-	1	-
18.	Донбаський ДТУ (м. Лисичанськ)		2	2	-	-
19.	Донецька ДМА (м. Краматорськ)		-	7	6	6
20.	Донецький ДУУ(м. Маріуполь)		-	-	1	-
21.	Донецький НТУ (м. Покровськ)		-	-	1	-
22.	Луганський НУ (м. Старобільськ)		1	-	4	1
23.	МДУ (м. Маріуполь)		-	1	3	-
24.	Громадяни, які мають вищу освіту		1	16	34/2	32
	ВСЬОГО	495	495	495	452/25	354/12

**Порівняльний аналіз вступної кампанії КВП СумДУ по ННІ (факультетам)
СумДУ з 2012 по 2018 роки**

Рік	ЕЛІТ	ТЕСЕТ	ННІБТ	ННІ П	ФЕМ	ІФСК	МІ
2012	69	33	-	32	12	1	-
2013	44	29	-	24	7	6	-
2014	57	28	-	26	9	7	-
2015	49	25	-	29	12	7	-
2016	37	14	19	35	3	2	7
2017	31	11	8	41	5	4	13
2018	31	21	7	17	10	8	16

Крім того щороку зі студентами 3 та 4 курсів Медичного інституту спеціальності «Загальна практика-сімейна медицина» проводиться загальний курс з дисципліни за вибором «Загальна військова підготовка» та «Загальна тактика» загальною чисельністю понад 500 осіб.

**Порівняльний аналіз набору студентів ЗВО України
на навчання до кафедр військової підготовки у 2018 році**

№ з/п	Назва ЗВО	Зараховано (осіб)	
		2017	2018
1.	Сумський державний університет	452	360
2.	Волинський національний університет	60	60
3.	Дніпровський національний університет	120	100
4.	Запорізький національний університет	145	95
5.	Полтавський національний технічний університет	90	50
6.	Рівненський національний університет	150	100
8.	Черкаський національний університет	105	23
9.	Приазовський державний тех. університет	-	150
10.	Академія державної пенітенціарної служби м. Чернігів	-	135

3. Методична робота

3.1. Методична робота на кафедрі була організована в єдності із методичною роботою в масштабі Сум ДУ та спрямована, насамперед, на підвищення наукового рівня закріплених за кафедрою навчальних предметів і удосконалення методики їх викладання.

3.2. Основними заходами з методичної роботи на кафедрі в 2018 році були:

- засідання кафедри, в ході яких розглядалися структура зміст і пропозицій єдиних програм підготовки по кожній ВОС та робочих навчальних програм (тематичних планів);
- підвищення ефективності та методики проведення усіх видів навчальних занять;
- удосконалення навчально-матеріальної бази;
- підвищення кваліфікації особового складу кафедри.

3.3. За 2018 рік науково-педагогічними працівниками кафедри було видано:

№ з/п	Рік видання	Вид публікації		З них Іноземною мовою
		Підручник	Посібник	
1	2014	1	11	1
2	2015	-	9	1
3	2016	1	8	-
4	2017	3	6	1
5	2018	1	2	-

Щороку видання кафедри займали призові місця в номінації “Кращий підручник (посібник) року”.

3.4. Проведені згідно плану методичної роботи показові та відкриті заняття, їх аналіз і обговорення.

4. Наукова робота

4.1. Наукова робота на кафедрі проводилась згідно з “Планом наукової роботи кафедри” затвердженого ректором університету. План відпрацьований відповідно до вимог наказу МО України від 04 квітня 2000 року №90 “Про удосконалення організації наукової і науково-технічної діяльності у Збройних Силах України”.

4.2. Результатом плідної роботи науково-педагогічних працівників КВП СумДУ за підсумками наукової роботи у 2018 році стало:

№ з/п	Рік видання	Конкурс на “Кращий винахід року”	Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт
1	2014	Не відбувався	1 місце
2	2015	3 місце	1,2 місця
3	2016	1 місце	2 місце
4	2017	1 місце	1 місце
5	2018	1 місце	-

Наукові видання

№ з/п	Рік видання	Вид публікації			З них бази SCOPUS
		охоронні документи	статті	тези доповідей	
1	2014	3	15	13	1
2	2015	4/1 студент	14/1 США	24/3 студент	-
3	2016	3/1 студент	13	16/3 студент	2
4	2017	9/1 студент	12	21	2
5	2018	11/5 студент	8	13/6 студент	2

4.3. Викладачі кафедри приймали участь у науково-дослідних роботах, що пов’язані з бойовим застосуванням РВіА.

Так, авторським колективом кафедри відпрацьовані і відпрацьовуються НДР:

№ з/п	Тема роботи і її шифр	Замовник роботи	Термін виконання роботи	Результат, який очікується
1	Розробка рекомендацій щодо бойового застосування артилерії в антитерористичній операції.	Сум ДУ	04. 2016р. - 12.2018р.	Рекомендації щодо бойового застосування артилерії в антитерористичній операції
2	Інформаційні технології підготовки військових спеціалістів РВ і А в особливий період.	Сум ДУ	04. 2016р. - 12.2019р.	Методика і рекомендації щодо створення програмних продуктів для підготовки спеціалістів РВ і А

4.4. Господарчо-договірні роботи, виконані в 2018 році:

№ етапу	Зміст робіт основних етапів договору	Вартість етапу, грн. (в т.ч. ПДВ)
1	Практичне навчання фахівців ЦКіПТБ «Точність» підготовки міномета М-120 до проведення випробувальних стрільб. (Державне підприємство Науково-виробничий комплекс «Прогрес», м. Ніжин)	5000 грн. (проплачена)

2	Підготовка 152-мм гармати 2А36 до випробувальних стрільб. (Павлоградський механічний завод)	8000 грн. (проплачена)
2	Проект тимчасової настанови з бойового застосування мобільного мінометного комплексу. (Державне підприємство «Укроборонсервіс», м. Київ, договір від 29.07.2018 №35.00-02.18.СП/Д29-2.1.1/452)	25000 грн. (з них 12500 грн. проплачена).

Підписаний договір на виконання господарчо-договірної НДР на 2019 рік з НВП «МЕТЕКОЛ» вартістю 20000 грн.

Подана заявка на виконання держбюджетної НДР на 2019 рік.

5. Військово-патріотичне виховання.

Наказом ректора СумДУ від 04.05.2018 № 0346-I відповідно з рішенням ВР СумДУ від 12.04.2018, протокол №7 було створено Центр військово-патріотичного виховання студентської та шкільної молоді СумДУ де осередком створення стала кафедра військової підготовки.

Основними завданнями Центру є:

- виховання у студентської та шкільної молоді національної свідомості, патріотизму, правової культури, поваги до Конституції та законів України;
- формування у студентів і школярів потреби у пізнавальному розвитку щодо історичної спадщини українського народу, його героїчних проявів при захисті національних інтересів, а також сприяння набуттю студентами і школярами навичками здорового способу життя, збереження й зміцнення фізичного та психічного здоров'я; соціального досвіду, успадкуванню ними духовних надбань українського народу;
- створення умов для інтелектуального, морального, громадянського та фізичного виховання студентів і школярів, самореалізації особистості, лідерських якостей, відповідно до її інтересів і суспільних вимог майбутніх захисників Вітчизни;
- організація змістовного дозвілля студентів і школярів, занять інтелектуальними іграми та військово-прикладними видами спорту та залучення вихованців Центру до практичної діяльності, спрямованої на формування національної свідомості, патріотизму, активної громадянської позиції, мотивації до здорового способу життя.

При ЦВПВ для виконання завдань було створено 2 секції і 3 гуртки з відповідними напрямками діяльності, де 1 секція і 1 гурток створено на базі КВП СумДУ:

Для функціонування ЦВПП була розроблена навчально-методична документація:

- Положення про ЦВПП;
- графік календар навчального процесу;
- навчальні програми;
- розклад занять.

Для профорієнтаційної роботи були відпрацьовані;

- презентація ЦВПП;
- рекламні буклети;
- рекламна інформація на сайті КВП.

Центр свою діяльність з травня по серпень проводив методом участі в окремих конкретних заходах СумДУ та м. Суми, а саме:

- 16.05.2018 – участь у фестивалі науки СумДУ;
- 19.05.2018 - участь в заходах присвячених Дню Європи в м. Суми;
- 12.05.2018 - проведені змагання з пейнтболу серед студентів Машинобудівного коледжу;
- 30.05.2018 – проведені заняття в гуртках з кадетами Сумського військового ліцею «Кадетський корпус» під час проведення польового виходу;
- 16.06.2018 - участь у фестивалі ідей «Суми-місто майбутнього» Конгрес Центр м. Суми;
- у травні проведена профорієнтаційна зустріч зі студентами коледжу СНАУ та коледжу харчових технологій;
- у червні проведена профорієнтаційна зустріч зі студентами 2-3-х курсів з всіх факультетів та ННІ СумДУ;
- участь в Чемпіонаті України з поліцейського хортингу (2 місце);
- у вересні – проведена профорієнтаційна зустріч зі студентами машинобудівельного коледжу, будівельного коледжу, ПТУ №17;
- у вересні-листопаді проведена профорієнтаційна зустріч зі студентами 1-2-х курсів з всіх факультетів та ННІ СумДУ;
- 13.10.18 проведені змагання з пейнтболу серед студентів гуртожитку №5 СумДУ.
- 23.10.2018 – зустріч з рекламним показом діяльності ЦВПП з військовими керівниками ЗОЗ Сумського району та області;
- 5-6.11.2018 – проведення рекламного показу діяльності ЦВПП з військовими комісарами м.Суми, району і області під час командно-штабних навчань бригади територіальної оборони.
- 10.11.18 проведені змагання з пейнтболу серед студентів ННІПрава.;
- в листопаді – участь в Чемпіонаті України з кіберспорту студентів СумДУ (3 місце).
- проведена профорієнтаційна зустріч зі студентами 1-го курсу факультету ФЕМ СумДУ;

В грудні - участь в сумісних виїзних заходах профорієнтаційної роботи СумДУ (м. Лубни).

Розпочата робота по співпраці з обласним Центром позашкільної освіти та роботи з талановитою молоддю (підготовка учнів до місцевих, обласних та всеукраїнських змагань з дитячо-юнацької, військово-патріотичної гри «Джура»).

- викладачі залучались до участі у складі фахового журі в відбірковому етапі II регіонального туру конкурсу «Учитель року – 2019» в номінації «Захист Вітчизни». який проводився Сумським обласним інститутом післядипломної педагогічної освіти і відбувся 03.01.2019 року. Наступний етап планується 28.01 2019 року.

- 17.01.2019 року на базі кафедри (Центру) сумісно з Сумським обласним інститутом післядипломної педагогічної освіти проведено профорієнтаційний захід:

обласний семінар-практикум за темою «Основи стрільби зі стрілецької зброї» з учителями предмету «Захист Вітчизни» північного регіону сумської області з залученням викладачів (керівників секцій, гуртків Центру).

6. Основні завдання кафедри військової підготовки Сум ДУ

Основними завданнями КВП СумДУ є: підвищення рейтингу та привабливості навчання
Досягаються по напрямкам:

1. Військово-патріотичне виховання та профорієнтаційна робота
2. Навчальна робота
3. Методична робота
4. Наукова робота
5. Працевлаштування
6. Матеріально-технічне забезпечення сучасними засобами

6.1. Військово-патріотичне виховання та профорієнтаційна робота

Сьогодні Україна переживає найбільше випробування в своїй боротьбі за незалежність та територіальну цілісність. Тому зараз, як ніколи, важливе та актуальне питання формування громадянина-патріота України, захисника Вітчизни.

- Сумісно з Центром військово-патріотичного виховання забезпечити всебічне та гармонійне виховання студентів, школярів та молоді, формування у них патріотичних, морально-психологічних та військово-професійних якостей, виховання почуття обов'язку та готовності до захисту Вітчизни.
- Урочисті заходи з нагоди складання військової присяги на вірність українському народу та вручення офіцерських погон.
- Проведення зборів з воєнруками шкіл та коледжів на базі КВП.
- Проведення екскурсій на КВП з випускниками загальноосвітніх закладів.
- Проведення військово-патріотичних заходів в місті та області в різних номінаціях.

6.2. Навчальна робота

- Якісне проведення занять з військової підготовки;
- Більш широке впровадження інноваційних технологій навчання;

Принципи Болонського процесу передбачають не лише глибоку теоретичну підготовку, а й формування умінь за рахунок ознайомлення студентів з сучасними методами аналізу завдань, проблем, умінь приймати рішення у різних ситуаціях –це далеко не повний перелік складових практичної підготовки студентів у більшості європейських ЗВО.

6.3. Методична робота

- Розробка методики та документації із змішаної форми навчання;

- Підвищення ефективності та методики проведення усіх видів навчальних занять;
- Продовження впровадження в навчальний процес новітніх технологій навчання;
- Стажування науково-педагогічних працівників в військових частинах ЗС України, в тому числі за кордоном;
- Приймати участь у конкурсі на кращий підручник (посібник) року.

6.4. Наукова робота

- Впровадження науково-методичних розробок на платній основі сумісно з НВП МЕТЕКОЛ для використання в підготовці військових фахівців у АСВ м. Львів, підрозділах Національної гвардії України та військах берегової оборони;
- Отримати господарчо-договірну роботу від підприємства «УКРОБОРОНПРОМ»;
- Отримати Держбюджетну роботу;
- Підвищення рейтингу наукових статей;
- Приймати участь у конкурсах на “Кращий винахід року” та студентських наукових робіт.

6.5. Працевлаштування

- Випускники кафедри військової підготовки мають значні перспективи в питаннях подальшого працевлаштування у силових структурах держави, в першу чергу в лавах ЗС України:
- Так представниками кадрових органів військових частин ЗСУ та інших силових структур і відомств були проведені зустрічі з випускниками кафедри під час, яких було запропоновано первинні посади офіцерської ланки, а саме:
  - військові частини Збройних Сил України;
  - Державна прикордонна служба;
  - Державної служби України з надзвичайних ситуацій;
  - Міністерства внутрішніх справ України;
  - Служба безпеки України ;
  - Підрозділи територіальної оборони;
  - Військово-медична академія м. Киї.
  - Національна гвардія України.

6.6. Матеріально-технічне забезпечення сучасними засобами

- Розробка і запровадження в навчальному процесі власної розробки новітніх електронно-обчислювальних технологій, тренажерів, навчального програмного забезпечення за предметами навчання.
- забезпечення навчального процесу ліцензійними електронними тренажерами, які розроблені в Україні та закордоном відповідно до тематики розділів програми підготовки.

